

Потятиник У. О.

Львівський національний університет імені Івана Франка

СПРОБА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТВІТІВ ДОНАЛЬДА ТРАМПА З КОГНІТИВНОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглядаються лексико-когнітивні аспекти мовної поведінки Дональда Трампа на Твітері. Зокрема, йдеться про вибір ним лексичних альтернатив на позначення розслідування (2017–2019 рр.), яке проводилося з метою з'ясувати його можливу причетність до протиправних дій. Трамп – перший президент США, який зробив Твітер основним засобом спілкування зі своїм базовим електоратом, оскільки побачив у ньому можливість комунікації без жодних «фільтрів» та обмежень, з якими доводиться мати справу в традиційних медіа. На матеріалі твітів 45 президента з акаунту @realDonaldTrump авторка демонструє, як Трамп шляхом когнітивно-мовної делегітимації розслідування маніпулює сприйняттям своєї аудиторії. Корпус дослідження взятий не безпосередньо з Твіттера (оскільки акаунт Трампа заблокований), а з TrumpTwitterArchive, який слугував не тільки джерелом ілюстративного матеріалу, але й автоматизованим контент-аналітичним ресурсом, який дав змогу кількісно співставити вживання лексем “investigation”, “Witch Hunt”, “scam”, “hoax”, “collusion delusion” та “fishing expedition”. Методологічною базою дослідження авторка обрала фреймову семантику Ч.Філмора та Дж.Лакофа, яка постулює, що будь-яке слово активує в мозку фрейм, до якого воно належить, тому вибір лексичних варіантів уможливорює маніпуляцію ідеологічними переконаннями, політичними поглядами, ціннісною орієнтацією тощо аудиторії, на яку така маніпуляція спрямована. Інтерпретація фреймів, які, з погляду авторки, використовує Трамп, здійснювалась за допомогою ресурсу FrameNet, який розбиває фрейми на т.зв. семантичні ролі, з яких вони складаються. В ході аналізу і зіставлення фреймів, які активуються лексичними одиницями investigation та witch hunt, було виявлено, що остання лексема вживається Трампом більш ніж у два рази частіше, ніж нейтральне та немарковане investigation, причому воно зазвичай зустрічається в контекстах, коли президент веде мову про інші розслідувальні місії, насамперед пов'язані з розслідуванням опонентів, особливо Г. Клінтон. Ми постулюємо, що такий вибір лексичних одиниць зумовлений тим, що вони активують вигідні для нього фрейми, а саме негативний – у разі з investigation, та позитивний, коли він вживає witch hunt (а також hoax, scam та інші вищезазначені одиниці). Ми доходимо висновку, що добір лексики в критичних для Трампа ситуаціях є свідомим, продуманим і стратегічним кроком.

Ключові слова: Твітер, фреймова семантика, «семантика розуміння», фрейм, домен, контентуал, профіль, база, рефреймінг.

Постановка проблеми. Використання соціальних мереж, насамперед Твіттера, Дональдом Трампом кардинально змінило те, як лідер держави, в цьому разі президент, комунікує зі своїми прихильниками та широким загалом. Його коментарі та емоційні випадки, що викликали політичну «турбулентність» у США та й, зрештою, у світі мало не щодня, були здатні обвалити фінансові ринки, перевернути догори дном дипломатичні взаємини між країнами чи змусити мультинаціональні компанії миттєво згорнути свої операції. До 2016 р. Твітер використовувався Трампом як політичний інструмент, який спершу допоміг йому обійти всіх конкурентів-республіканців, а згодом і перемогти опонентку-демократку Гіларі Клінтон. Після ж обрання, він цілковито інтегрував Твітер у щоденну

діяльність своєї адміністрації і цим, власне, трансформував саму природу президентства та президентської влади у США. Але наскільки спонтанним чи, навпаки, продуманим є вибір Трампом мовних форм у Твітері? Чи можна стверджувати, що Твітер використовується ним як засіб маніпуляції сприйняттям його аудиторією позицій, подій, поведінки як його власної, так і опонентів? Когнітивний, зокрема фреймово-семантичний підхід, дає можливість простежити, як Трамп конструює «реальність» на прикладі лексичних номінацій на позначення поняття «розслідування».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З моменту появи Дональда Трампа на політичній арені, а особливо після того, як стало очевидно, що його вплив на політичне і культурне

життя країни не буде короткотерміновим, відразу почали з'являтися інтерпретації найрізноманітніших аспектів його вербальної поведінки. Одним із перших досліджень мовних особливостей Трампа була розвідка Дж. Склафани (Sclafani 2017), яка із соціокультурної та соціолінгвістичної перспективи на основі його промов, інтерв'ю та участі у передвиборчих дебатах розглядає в який спосіб мовлення Трампа породило такі полярні реакції серед електорату, а також яким чином за посередництва мовленнєвих стратегій відбувається конструювання його політичної ідентичності [14]. Несподівана перемога на виборах, а згодом контр-аверсійні рішення, політика та поведінка загалом викликають дедалі жвавіший інтерес серед дослідників до мовлення Трампа: з'являються розвідки про його комунікативні особливості (DeAyala, 2019; Schneider, Eitelmann 2020; Ahmadian et al., 2017), риторичний інструментарій (Skinnell 2018; Mercieca 2020; Winslow 2020), маніпулятивні стратегії (Kaussler 2020) тощо. Водночас зростає інтерес до мовної фігури Трампа з боку когнітивістів. Зокрема, П. Чілтон (Chilton 2017) на прикладі фрагментів передвиборчих промов Трампа (2015–2016) пропонує нейрокогнітивну модель соціополітичного дискурсу, поєднуючи когнітивні та дискурсивні методи. Завдяки такому підходу та випрацьованій на його основі теорії дійсних просторів (*DST*, див. Chilton 2014), Чілтон робить спробу скорелювати систему займенників, використовуваних Трампом, із ідеологічною спрямованістю його політичного нарративу [3].

Агресивне використання Твіттера новообраним президентом та його незаперечний вплив не тільки на новинні цикли в США та у світі загалом, але й на посилення культурних «воєн» та загострення поляризації населення всередині країни, природно активізували дослідження інтерактивних стратегій Твітер-спілкування Трампа із підписниками та того, як позначається така комунікація на суспільних тенденціях загалом. Зокрема, заниження тону політичного дискурсу, його вульгаризація та примітивізація, а також приниження та ображення опонентів, що характеризують Твітер-комунікацію Трампа, є предметом аналізу низки останніх досліджень [Crockett 2016; Shen 2016; Ott 2017; Clarke, Grieve 2017; Potts 2017; Lee, Xu 2018; Lee J, Quealy 2018]. Варіативність мовлення в соціальних мережах також стає об'єктом аналізу численних розвідок. В цьому розрізі варто згадати ґрунтовне дослідження стилістичної варіативності у Твітер-стрічці Дональда Трампа за дев'ять років, здійснене І. Кларк

та Дж. Гривом. Використовуючи методику багатовимірного аналізу (*Multivariate Analysis*) [див. Viber 1988], дослідники простежують випадки одночасного слововживання певних граматичних форм і завдяки цьому виокремлюють 4 типи стилістичної варіативності у твітах Трампа. Дослідники демонструють, як змінювалась стилістична динаміка твітів залежно від комунікативної спрямованості висловлювання [4]. Хоча увага науковців до феномену мовної поведінки Трампа була прикута до неї з моменту появи його як кандидата в президенти на політичній арені, дослідження його Твітер-мовлення відбувалося насамперед під кутом зору стилістичних, соціолінгвістичних та дискурсивних характеристик. Дослідженнями твітів Трампа на когнітивних засадах системно та ґрунтовно донині не займалися ані вітчизняні, ані зарубіжні науковці. Ця обставина власне і задиктовує *актуальність* цього дослідження.

Завдання і процедура дослідження. В цій розвідці ми розглядаємо твіти 45го президента США, темою яких є розслідування Р. Малера, метою якого було з'ясувати факти втручання Росії в президентські вибори США 2016 р., зв'язки членів передвиборчої кампанії кандидата Д. Трампа з російськими посадовцями та можливим перешкоджанням правосуддю Трампом та наближеними до нього особами. З огляду на це розглядаються твіти з моменту, відколи розпочалася робота комісії, а саме з 18 травня 2017, і закінчуючи 8 січня 2021, коли Твітер заблокував акаунт Трампа @realDonaldTrump. Ми аналізуємо матеріал з зазначеної Твітер-стрічки Трампа, яка зібрана в повний корпус його твітів за весь період його користування платформою, *TrumpTwitterArchive* [2]. В цій розвідці ми виходили з гіпотетичних міркувань, що новобраний президент у своїх спробах здевальвувати розслідувальну місію і в такий спосіб применшити серйозність її майбутніх висновків намагається маніпулювати сприйняттям Твітер-аудиторії через когнітивну та мовну делегітимацію розслідування. Для цього ми розглядали варіанти номінації розслідування, які, на наш погляд, свідомо використовуються Трампом з зазначеною вище метою, а саме “investigation”, “Witch Hunt”, “scam”, “hoax”, “fishing expedition”. *Meta* дослідження – з'ясувати чинники, які визначають вибір лексичних альтернатив Трампом, і проінтерпретувати їх з когнітивної перспективи. *TrumpTwitterArchive* використовувався нами не тільки як джерело ілюстративного матеріалу дослідження, але і як автоматизований

контент-аналітичний ресурс, який дав змогу отримати статистику лексичних альтернатив на позначення «розслідування».

До кола пріоритетних завдань праці належать такі: з'ясувати, наскільки свідомо і яким, власне, чином Трамп за допомогою Твіттера формує підтримку власного нарративу і вибудовує ворожість до опонентів серед своїх підписників; простежити, які слова Трамп використовує на позначення розслідування, яке із зрозумілих причин є для нього вкрай небажаним; проінтерпретувати з позицій фреймової семантики (див. нижче) вибір лексичних альтернатив.

З методологічного боку ми опираємося в цьому дослідженні на один із найвпливовіших підходів когнітивної лінгвістики, а саме фреймову семантику, започатковану Ч. Філмором [7; 9]. Філмор називав фреймову семантику також «семантикою розуміння» (“semantics of understanding” [6, с. 8; 9]), оскільки слова та складніші лексичні, а також синтаксичні конструкції, викликаючи в уяві слухача / читача певний фрейм, в такий спосіб забезпечують їхню адекватне розуміння. Зазначимо, що фрейм трактуємо як «певний цілісний сегмент людського знання» [6, с. 14]. Те, що Філмор іменував «фреймом», альтернативно називають ICM (idealized cognitive models, Lakoff), domains (Fillmore, Lakoff, Talmy, Langacker), bases (Langacker) [6, с. 28–32]. Для опису фреймів ми послуговувалися програмою FrameNet, свого часу заснованою Філмором і продовжуваною його учнями. Програма дає можливість дати повніший та об'єктивніший опис аналізованих у розвідці фреймів [1].

Виклад основного матеріалу. Важливим відкриттям Філмора в фреймовій семантиці, на думку Лакофа, було те, що будь-яке визначення слова (чи виразу) в мові можливе лише з перспективи фрейму. А дефініція т. зв. «фреймо-залежних» слів (*frame-dependent words* [6]) можлива виключно в контексті фрейму. Скажімо, для визначення лексеми «карантин» необхідна експлікація комплексного фрейму «Інфекція та інфекційні захворювання». Без розуміння механізму поширення інфекційних хвороб і методів запобігання їм годі збагнути суть поняття карантину. Дефініція цієї лексеми як «адміністративних та медико-санітарних заходів для припинення заразної хвороби» [16] неодмінно опирається на інші концепти даного фрейму, такі як: збудник інфекції, контагіозність, трансмісія (поширення), епідемія та багато інших. Таким чином, слово не має значення само по собі; воно несе значення лише

як частина певного фрейму [9; 11]. Артикуляція одного слова веде до активації інших елементів фрейму. Тобто останні є багатокомпонентними когнітивними моделями, наділеними певними мовними особливостями та культурними асоціаціями, включаючи пресупозиції та імплікатури. Навіть більше, фрейми мають здатність задавати певну перспективу бачення чи кут зору на осіб, дії, події чи ситуації. Тобто фрейми уможливають одну перспективу, а отже й інтерпретацію, та «блокують» іншу. Як приклад того, як фрейми задиктовують наше тлумачення понять, а, відповідно, і ставлення до них, Лакоф наводить концепт *tax relief* («звільнення від податків»). Це словосполучення набуло поширення завдяки президентіві-республіканцю Джорджеві Бушу-молодшому і, відповідно, було популяризоване республіканцями. Цікаво, що згодом його підхопили і демократи. Адже коли замислитися над суттю поняття *relief*, стає очевидним, що воно мимоволі активує поняття «недуга». А це своєю чергою передбачає ще два необхідні елементи фрейму: сторону, вражену недугою і сторону, яка звільняє жертву від недуги. Той, хто зцілює недугу, тобто усуває проблему, неодмінно бачиться в позитивному світлі, а будь-хто, хто стає на заваді такого «зцілення», кваліфікується як мерзотник. В цьому контексті людина, яка несе полегшення у плані податків, сприймається як своєрідний «визволитель». Тому без огляду на те, хто використовує цей фрейм, з якою метою і в якому контексті, метафора, що в основі цього фрейму, а саме «ПОДАТКИ ЦЕ НЕДУГА/ТЯГАР», буде інваріантно сприйматися негативно. Іншими словами, цей фрейм завжди задаватиме інтерпретацію податків як страждання, яких треба позбутись, а як логічний висновок з цього: політиків чи політичну силу, яка обіцяє «полегшення» чи «звільнення» від податків варто підтримати. Принагідно важливо зазначити, що ключовою стратегією економічної політики республіканців традиційно є зниження податків для корпорацій та пересічних американців. Тому описане конструювання ситуації мимоволі «нав'язує» консервативний світогляд, причому без огляду на те, хто ним послуговується – республіканці чи демократи. Для останніх, звичайно ж, таке трактування є протилежним до ідеології прогресивного лібералізму, яка лежить в основі демократичної ідеології. Тому, використовуючи консервативний фреймінг, вони підсвідомо пропагують світогляд прямо протилежний власним принципам. Адже для демократичної партії податки та оподаткування – це можливість для

всього суспільства (а не лише для товстосумів) мати доступ до благ, які заможні країни здатні забезпечити своїм громадянам: інфраструктуру, транспортні комунікації, зв'язок, гарантований доступ до якісної освіти, охорони здоров'я тощо. Тому розумне оподаткування бізнесу і громадян, з погляду демократів – один із шляхів до добробуту та крок до вирішення проблеми економічної, а отже й соціальної, нерівності.

Як видно з вище описаного прикладу, фреймі дії зазвичай наділений низкою семантичних ролей: Агента дії, Пацієнса дії, Інструмента, Мети, Місця, Часу дії тощо. Оскільки емоції є також частиною фрейму, останній містить відповідні «слоти» із заданими емоціями. Крім того, фрейми несуть певні очікування стосовно поведінки, цінностей чи переконань. Елементи фрейму підрозділяють на так звані «ядерні» чи ключові, з одного боку, а з іншого, «неядерні» або необов'язкові. Для прикладу, у фреймі «Інфекція та інфекційні захворювання» концепт «пандемія» чи «карантин», про який ішлося вище, є необов'язковими, тоді як «вірус» чи «бактерія» є неодмінними, оскільки становлять обов'язковий елемент фрейму, а саме Інструмент дії [1; 16].

Як ми спостерігаємо у прикладі з *tax relief*, очевидно, що маніпулювання елементами фрейму створює широкий потенціал для маніпуляції ідеями. В цьому, власне, і полягає поняття «фреймінгу», а саме: свідоме використання одних фреймів – а не інших – з метою виділення одних елементів ситуації за рахунок інших або заради завуальовування небажаних аспектів. В такій інтерпретації фрейми – це «принципи відбору, акцентуації та презентації, що складаються з негласних уявлень про те, що існує, відбувається та має значення» [10, с. 6]. В подібному ключі Ентман тлумачить фреймінг, а саме як такий «добір певних аспектів дійсності, який дає можливість їх увиразнити в комунікованому тексті». Такий фреймінг найактивніший під час постановки проблеми, визначення причинно-наслідкових зв'язків, моральної оцінки та рекомендацій щодо вирішення проблеми» [8, с. 52]. Філмор першим збагнув, як власне «працює» фреймінг. Він та Лакоф переконані, що конкуруючі фрейми присутні всюди, де змагаються за вплив у суспільстві конкуруючі світогляди, політичні чи культурні нарративи. Бере верх зазвичай та позиція, чий фрейми починають домінувати [11].

Коли Дональд Трамп з'явився на політичному «небосхилі», один із аспектів, які насамперед привертати до себе увагу в його поведінці, були мовлення та комунікативні особливості цього

кандидата в президенти. Прикметно, що через атипову (для політика) та антиінтелектуальну манеру висловлюватися більшість аналітиків були переконані, що він «зійде» з перегонів задовго до завершення попередніх виборів (т. зв. *primaries*). Його мовленню були притаманні фрагментованість та порушення логічного викладу, спрощений синтаксис, обмежений лексичний запас, крайня неформальність, і навіть вульгаризація висловлювання. Апелювання до емоцій, що, хоча і властиве політикам загалом, виявлялося в нього значно більшою мірою, ніж у будь-кого з конкурентів. Однак політологи, медійники та особливо лінгвісти вимушені були переглянути свої погляди на мовно-комунікативну поведінку Трампа, коли той переконливо переміг у листопаді 2016 р. Було очевидно, що цей політик, попри всі перелічені вище недоліки, володіє непідробною харизмою та комунікативними механізмами, які однозначно резонують із значним сегментом виборців. Крім того, це перший президент, який збагнув, що може спілкуватися з виборцями напряму, без посередництва медій, помічників чи речників. Власне за допомогою Твіттера Трамп налаштував систематичний та безперервний канал комунікації з прихильниками, який без жодних фільтрів забезпечував вихід його емоційній та спонтанній вдачі. За даними М. Шір (Shear et al. 2019), з моменту першого твіту в день інавгурації (20 січня 2017 р.) за 33 місяці свого президентства Дональд Трамп запостив понад 11 тисяч твітів, в середньому продукуючи біля дев'яти твітів щодня [15]. Проте з наближенням виборів і пов'язаною з ними бурхливою діяльністю президента спрямованою на переобрання, активність Трампа у Твіттері зросла приблизно в три рази [15]. Було очевидно, що у нього неабиякий хист до маніпуляції кутом зору на ситуацію, тобто того, що ми маємо на увазі під «фреймінгом». У цій розвідці ми розглянемо кілька випадків, у яких твіти президента задають власний фреймінг ситуації, на відміну від існуючого чи загальноновизнаного. Впродовж всієї передвиборчої кампанії, а згодом під час перебування на посаді, президент Трамп використовував мовні форми, що викликали, повторювали та підсилювали його фрейми, які своєю чергою активували притаманну йому систему цінностей. Як зазначалося раніше, фрейм когнітивно структурує сприйняття в такий спосіб, що увага реципієнта спрямовується на одні аспекти проблеми і блокується на інші. Тобто, як переконливо підтверджує когнітивна семантика, смисл не є чимось постійним і заданим; він залежить від *конструала*

(англ. *construal*, термін Ланакера [13]) та усталеністю загальноприйнятих способів розуміння проблеми (*conventionalization*) [13, с. 43]. Під «конструалом» мається на увазі здатність уявляти і подавати одну й ту саму ситуацію різними (альтернативними) способами [13, с. 43].

Коли під час президентських перегонів 2016 р. та особливо після перемоги Трампа з'явилися серйозні докази, що в американські вибори втручалася іноземна держава (Росія) і що мали місце серйозні порушення з боку кількох членів команди Трампа під час передвиборчої кампанії (зокрема його радників, майбутніх членів адміністрації та голови передвиборчої кампанії), була створена спеціальна комісія з розслідування протиправних дій на чолі з прокурором Робертом Малером. Метою комісії, окрім встановлення масштабів впливу Росії на вибори, механізмів та виконавців цього впливу, а також з'ясування деталей та ступеня правопорушень зазначених осіб з американської сторони, було встановити імовірну причетність самого президента до протиправних дій. Оскільки доказова база була солідною, а перші офіційні звинувачення проти наближених до Трампа осіб були висунуті на початкових етапах розслідування, природно, що Трамп мав підстави непокоїтися з приводу можливих висновків комісії. Тому з самого початку її діяльності він намагається перепрограмувати сприйняття розслідування як такого, що є незаконним, непотрібним і, взагалі, якоюсь вигадкою демократів. Наступного дня після призначення Р. Малера головою розслідувальної комісії (17 травня 2017 р.) Трамп «запускає» кампанію з її дискредитації, яку починає з рефреймінгу. 18 травня він задає конструал розслідування в наступний спосіб: *This is the single greatest witch hunt of a politician in American history!* [May 18th 2017 – 7:52:14 AM EST] [2]. І з того моменту номінація *witch hunt* буде основною лексемою, яку Трамп використовуватиме на позначення роботи спеціальної комісії Р. Малера. З когнітивної точки зору рефреймінг відбувається за рахунок підміни фрейму. В цьому контексті варто скористатись розмежуванням між «профілем» та фреймом, «доменом» або «базою», як це роблять Р. Ланакер, Л. Талмі, Ч. Філмор та ін. [6, с. 14]. Ланакер ілюструє свій підхід до розуміння профілю інтерпретацією семантики лексеми «радіус». Виходячи з того, що слово «радіус» є вербалізацією концепту РАДІУС¹,

¹Ми дотримуємося загальноприйнятої практики в когнітивній лінгвістиці подавати всі літери в назві концептів з великої літери

основним значенням цієї лексеми словники подають «відтинок, який з'єднує центр кола з довільною точкою цього кола». Тобто радіус є відрізком лінії, але не будь-яким відрізком, а саме таким, який набуває значення лише в контексті геометрії кола. Іншими словами, концепт РАДІУС розуміється лише через призму концепту КОЛО, тобто зазначені два концепти тісно між собою пов'язані. Власне зв'язок між ними Ланакер подає як ілюстрацію відношення між «профілем» та «базою» [6, с. 15]. «Профіль», таким чином, тлумачиться як концепт, лексикалізований конкретним словом. Під «базою», відповідно, слід розуміти певний обсяг знання чи концептуальну структуру, яка імпліцитно мається на увазі під час актуалізації профільованого концепту. Повертаючись до питання рефреймінгу розслідування, до якого вдається Трамп, це відбувається, як ми зазначали вище, шляхом підміни одного/-їєї фрейму/ бази іншим/-ою, а саме фрейму INVESTIGATION фреймом WITCH HUNT. При цьому не можна не зазначити, що *witch hunt* – не єдина лексема, якою Трамп послуговується на позначення розслідування, яке стосується його особисто, його родини, а також союзників серед республіканців, журналістів та медіа-організацій. Інші лексичні одиниці, до яких вдається президент, є *hoax* в різних варіаціях (288 разів за той самий період), *scam* (завичай модифіковане іншими словами), *collusion delusion* (подибуємо в 10 твітах), *fishing expedition* (всього лише 8 разів, причому тільки в контексті першого імпічменту (2019 р.) [2]. В цій розвідці ми зупинимося на номінації WITCH HUNT як найчастотнішої (зустрічається в Твітер-стрічці Трампа 371 раз за описаний період) [2] і такій, яка «обіграється» в найбільшій кількості модифікацій.

Але насамперед розглянемо фрейм INVESTIGATION. Він, за даними FrameNet, є частиною фрейму Criminal Investigation (FrameNet) [5]. Цей фрейм своєю чергою є підфреймом загальнішого фрейму Crime_Scenario, в межах якого йому передує підфрейм Committing_Crime, а за ним слідує підфрейм Criminal_Process [5]. FrameNet подає ключові елементи фрейму, а саме: Incident, Investigator та Suspect². До неключових елементів аналізованого фрейму зачисляють Duration і Time [Ibid.]. Тобто слово *investigation* неодмінно асоціюється зі злочином, в якому звинувачують підозрюваного. А найголовніше: розслідування несе

²Ми свідомо подаємо елементи фрейму англійською мовою, оскільки власне у такий спосіб простежується (лексичний) зв'язок між використаними Трампом лексемами, інтерпретацією фреймів у системі FrameNet та аналізом цих одиниць з позицій фреймової семантики

конотацію легітимності, а це означає, що підозрюваний (Трампа) є об'єктом розслідування на цілком законних підставах, і що в разі, якщо комісія доведе його причетність до протиправних дій, цей висновок буде справедливим не тільки з юридичної точки зору, але й у очах його співгромадян. А це своєю чергою загрожує втратою підтримки не тільки серед республіканців загалом, але, можливо, й навіть серед його найбільш лояльних прихильників. Зрозуміло, що така перспектива є неприйнятною для Трампа. З огляду на це він намагається перепрограмувати конструал розслідування на таку собі ініціативу, започатковану демократами, зокрема Гіларі Клінтон, з метою дискредитувати президента-республіканця. Концепт WITCH HUNT, який асоціюється із щонайменше двома негативними фреймами – PERSECUTION та MEDIEVAL BRUTALITY – надається для цього чи не найкраще. Важливо зазначити, що профільований концепт, а саме «розслідування», є одним і тим самим у всіх зазначених фреймах. Тобто різниця полягає лише в «базі» (або фреймі / домені), на чому наголошував Ланакер [6, с. 14–18] і про яку ми вели мову вище. Якщо розглядати фрейм MEDIEVAL BRUTALITY, то концепт WITCH HUNT, який може розглядатися як його підфрейм, передбачає набір необхідних елементів, а саме: Actors (Witch, Persecutor), Act (буцімто здійснений відьмою), Punishment (цей конкретний фрейм не представлений у програмі FrameNet, отож ми виводимо його елементи за аналогією з фреймами, описаними програмою). Скажімо, елементи Time та Place не є визначальними для даного фрейму, а отже неключовими. Отож на позначення концепту «розслідування» Трамп використовує різні лексеми, причому у їхньому виборі спостерігається певна закономірність. За період між 18 травня 2017 р. та 8 січня 2021, як уже згадувалося, *Witch Hunt* зустрічається 371 раз. Прикметно, що за цей сам період, лексема *investigation* зустрічається більш ніж у два рази рідше: 175 разів, причому Трамп нею послуговується на позначення різних розслідувальних місій, які ведуться / велися на момент його коментарів. Тобто коли йдеться про законне розслідування його власних (протиправних) дій, Трамп вдається до рефреймінгу, підмінюючи нейтральний фрейм INVESTIGATION вигідними для себе фреймами, які профілюються словами *witch hunt*, *hoax*, *scam*, і меншою мірою – *collusion delusion*, *fishing expedition*. Коли ж він веде мову про розслідування інших – особливо коли йдеться про опонентів, а надто про Гіларі Клінтон – він

незмінно використовує лексеми *investigation*. Подаємо приклад твіта, який чітко ілюструє цю закономірність і який є типовим для Трампа в аналізований період: *According to polling, few people seem to care about the Russian Collusion Hoax, but some Democrats are fighting hard to keep the Witch Hunt alive. They should focus on legislation or, even better, an investigation of how the ridiculous Collusion Delusion got started – so illegal!* (Apr 4th 2019 – 8:22:54 AM EST) [2]. Слово *investigation* також фігурує в мовленні Трампа, коли той посилається чи безпосередньо цитує лояльних до нього медійників, політиків, правників тощо. Це зустрічається зазвичай у контекстах, коли лексема “*investigation*” на позначення розслідування його передвиборної кампанії набуває негативних обертонів: *“An investigation into NOTHING.” The wonderful @trish_regan on the Mueller Witch Hunt!* (Feb 22nd 2020 – 9:18:33 AM EST) [2]. Крім того, позаяк Трамп часто робить ретвіти, великий відсоток аналізованого слововживання припадає власне на ретвіти, як-от на кшталт: *RT @JohnWHuber: Just a reminder that the official line is that the investigation was never into the Trump campaign...* (Sep 8th 2020 – 7:40:03 AM EST) [2]. Як уже зазначалося, цитування, посилання, ретвіти тощо, в яких Трамп використовує “*investigation*”, скеровують конструал описуваних ситуацій, подій, поведінки тощо згідно з вигідним для нього наративом. Прикметно, що коли він все-таки вдається до цієї номінації на позначення власного розслідування, висловлювання модифікується конотативно через додавання атрибута з негативною семантикою, через метонімічну асоціацію з чимось негативним, або через витіснення його іншими – негативними – фреймами, як от у наступному твіті: *All that time and money spent, and it turns out that the Mueller Investigation was a total SCAM!* (Sep 12th 2020 – 4:27:53 PM EST) [2]. З цього випливає, що в важливих для Трампа речах він не продукує мову навмання, а стратегічно добирає слова, які «профілюють» вигідні для нього фрейми.

Висновки і пропозиції. Аналіз твітів Дональда Трампа за 3,5 роки його президентства засвідчив, що вибір ним лексики для вербалізації того чи іншого конструала носить з його сторони свідомий характер і не є випадковим чи довільним і що його поведінка, принаймні у Твітері, є стратегічною і продуманою. Альтернативні лексичні варіанти на позначення ненависного для нього розслідування – *investigation*, *witch hunt*, *hoax*, *scam*, *collusion delusion*, *fishing expedition* –

демонструють, що протилежні світоглядні позиції можна, так би мовити, «вмикати» і «вимикати». Результати дослідження, отримані за допомогою автоматизованого контент-аналітичного ресурсу *TrumpTwitterArchive*, засвідчили, що лексема *investigation*, яка активує концепти легітимності, законних дій та правопорядку, використовується Трампом більш ніж у два рази рідше (хоча є стилістично нейтральною і немаркованою), ніж перелічені вище лексичні альтернативи, причому насамперед у ситуаціях, коли йдеться про інші розслідування, а не його власне, а також коли він цитує, посилається або ж ретвітить прихильних до нього аналітиків, журналістів, політиків тощо. Водночас лексема WITCH HUNT, яка активує фрейм, у якому факт розслідувальної комісії позиціонується як незаконний та несправедливий, а він сам постає в ролі невинної жертви, зустріча-

ється у його Твітер-стрічці за аналізований період 371 раз. Підхід фреймової семантики в поєднанні з ресурсом FrameNet дав можливість не тільки проаналізувати і співставити семантичні ролі активованих фреймів, але й продемонструвати, що позиція активується мовою, яка відображає і посилює її, і, при цьому блокує, або, принаймні, послаблює протилежні погляди.

Викладені в статті результати аналітично-статистичного дослідження безсумнівно не вичерпують усіх аспектів досліджуваної проблеми. Перспективним бачимо дослідження Твітер-мовлення Трампа з критично-дискурсивної перспективи, зокрема під кутом зору номіналізації, модальності, пресупозицій та імплікатур. Крім того, фреймово-семантична методика видається доволі перспективною для інтерпретації спонтанного мовлення Трампа, яке дотепер досліджувалося найменшою мірою.

Список літератури:

1. Baker C. F., Fillmore Ch. J., Cronin B. The Structure of the Framenet Database. *International Journal of Lexicography*, Vol. 16, Iss. 3, Sept. 2003, P. 281–296. URL: <https://doi.org/10.1093/ijl/16.3.281> (дата звернення: 12.02.2021).
2. Brown B. Trump Twitter Archive [Internet]. URL: trumptwitterarchive.com. 2019. URL: <http://www.trumptwitterarchive.com/> (дата звернення: 2.02.2020).
3. Chilton P. Toward a neuro-cognitive model of sociopolitical discourse, and an application to the populist discourse of Donald Trump. *Language et Société*. 2017/2-3 (#160-161) P. 237–249.
4. Clarke, I., Grieve J. Stylistic variation on the Donald Trump Twitter account: A linguistic analysis of tweets posted between 2009 and 2018. 2019 URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6760825/> (дата звернення: 24.08.2020)
5. Criminal Investigation. Framenet URL: <https://tinyurl.com/9748ma4h> (дата звернення: 12.07.2020).
6. Croft W., Cruise A. *Cognitive linguistics*. CUP, 2004. 356 p.
7. Fillmore Ch. J. Frame semantics. *Linguistics in the morning calm*, ed. The Linguistic Society of Korea, Seoul : Hanshin, 1982. P. 111–137.
8. Entman R. M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*. 43 (4), 1993. P. 51–8.
9. Fillmore Ch. J. Frames and the semantics of understanding. *Quaderni di semantica* 6, 1985. P. 222–54.
10. Gitlin T. *The Whole World is Watching: Mass Media in the Making and Unmaking of the New Left*. University of California Press, 1980. 327 p.
11. Lakoff G. Charles Fillmore, discoverer of frame semantics, dies in SF at 84: He figured out how framing works. URL: <https://tinyurl.com/4nfaw5h7> (дата звернення: 19.03.2020).
12. Lakoff G., Duran G. Trump has turned words into weapons and he's winning the linguistic war. June 13, 2018. URL: <https://tinyurl.com/j6w6ra3t> (дата звернення: 12.02.2020).
13. Langacker R. W. *Essentials of Cognitive Grammar*. Oxford University Press, 2013. 269 p.
14. Sclafani J. *Talking Donald Trump*. Routledge, 2017. 114 p.
15. Shear M., M.Haberman, N.Confessore, K. Yourish, L.Buchanan and K.Collins. How Trump reshaped the Presidency in over 11,000 tweets. *The NYT*, Nov. 2, 2019. URL: <https://www.nytimes.com/interactive/2019/11/02/us/politics/trump-twitter-presidency.html> (дата звернення: 10.02.2020).
16. Карантин. Новий тлумачний словник української мови. Київ : Аконіт, 1998. С. 221.

Potiatynyk U. O. ON COGNITIVE ASPECTS OF DONALD TRUMP'S TWEETS

The article examines the lexical and cognitive aspects of Donald Trump's language behavior on Twitter, notably his choice of lexical alternatives to designate the 2017–2019 investigation, which was conducted in order to determine the president's possible involvement in political and (possibly) criminal improprieties. Trump is the first US president to have made Twitter a primary means of communication with his base, seeing it as an opportunity to communicate and engage with his followers without any of the filters and restrictions that are involved in traditional media. By analyzing tweets of the 45th president from the @realDonaldTrump account, the author demonstrates how Trump manipulates the perception of his audience by cognitively and linguistically delegitimizing the investigation. The corpus of the study has not been taken directly from Twitter – because the former president has been permanently barred from this social media platform – but from the TrumpTwitterArchive, which served not only as a source of citations, but also as an automated content-analytical resource that has allowed us to quantitatively compare the use of different tokens in Trump's lexical repertoire, most notably “investigation”, “Witch Hunt”, “Scam”, “hoax”, “collusion delusion” and “fishing expedition”. The methodological framework of the study has been the frame semantic approach put forward by Charles Fillmore and further developed by George Lakoff, which posits that a word activates the frame which it is a part of in the brain of the hearer. The choice of lexical options thus allows the user to manipulate the ideological beliefs, political views, and moral values of the audiences which are targeted by such manipulation. The interpretation of frames, which, in the author's view, are used by Trump, was carried out by means of the FrameNet resource, which is designed to list frames and lexical units that come with them, to parse the frames into semantic roles and to annotate them. An analysis and comparison of frames activated by the lexical units investigation and witch hunt revealed that the latter token is used by Trump more than twice as often as a neutral and unmarked investigation, and it usually occurs in contexts when the president talks about other investigative missions, primarily related to the investigation of his opponents, especially Hillary Clinton. We postulate that this choice of lexical units is due to the fact that they activate frames that are in line with his narrative, namely evoke negative associations and connotations in the case of investigation, and positive when he uses witch hunt (as well as hoax, scam and other lexemes mentioned above). We conclude that the choice of vocabulary in situations Trump deems critical for him is a conscious, well-considered and strategic.

Key words: *Twitter, frame semantics, semantics of understanding, frame, domain, construal, profile, base, reframing.*